

Výroční zpráva o implementaci programu za rok 2016

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

SHRNUTÍ PRO VEŘEJNOST

Výroční zpráva o provádění programu za rok 2016 představuje informace o průběhu implementace Operačního programu Výzkum vývoj a vzdělávání (OP VVV) za období do 31. 12. 2016.

Důležitou událostí implementace v roce 2016 bylo provedení Auditů designace ze strany Auditního orgánu Ministerstva financí, který prověřoval správné nastavení řídicího a kontrolního systému operačního programu a dodržování designačních kritérií. Finální výrok auditora zněl "bez výhrad", čímž byly splněny podmínky dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 pro určení MŠMT Řídicím orgánem Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV). Následně, v souladu s článkem 124, odst. 3 uvedeného nařízení, proběhlo ze strany Evropské komise ve dnech 14. - 16. 11. 2016 vlastní šetření k prověření řídicích procesů a postupů Řídicího orgánu. Šetření bylo uzavřeno v únoru 2017 zasláním vyjádření (tzv. "*Designation closure letter*"), které potvrdilo určení Řídicího orgánu OP VVV a obsahovalo několik připomínek, které budou do řídicích postupů a procesů zapracovány v roce 2017.

Aktivity Řídicího orgánu v roce 2016 spočívaly především v přípravě a vyhlášení výzev k předkládání projektových žádostí a zajištění hodnocení podaných projektových žádostí. V posledním čtvrtletí se pak rozbíhala administrace prvních schválených projektů. Řídicí orgán vyhlásil v uplynulém roce ve třech tematických prioritních osách celkem 22 výzev za 39,1 mld. Kč (zahrnuta je výše podpory z Evropských strukturálních a investičních fondů a národní spolufinancování), a jednu výzvu na technickou pomoc. Celkem od zahájení implementace programu bylo do konce roku 2016 vyhlášeno již 31 výzev s finančním objemem přesahujícím 56 mld. Kč, což činí více než 60 % alokace OP VVV. Absorpční kapacita, i díky velmi intenzivně vedené propagační kampani, byla vysoká, finanční objem zaregistrovaných projektových žádostí o podporu dosahoval dvojnásobku vyhlášené alokace. Řídicí orgán pravidelně, s přihlédnutím ke zkušenostem z minulého programového období, vyhodnocoval disponibilní alokaci programu a v případě pěti výzev pak s přihlédnutím k počtu a kvalitě podaných projektových žádostí přistoupil k navýšení alokace.

Procesem hodnocení od začátku realizace programu do konce roku 2016 prošlo více než 4 tisíce projektových žádostí. V tomto období získalo podporu 1495 projektů, na které byla přidělena částka přesahující 13 mld. Kč (tj. přesahující 14 % celkové alokace programu). Největší počet projektů (celkem 1452) byl podpořen v prioritní ose 3, stalo se tak především díky velkému zájmu mateřských a základních škol o projekty tzv. "šablon". V roce 2016 zahájilo v PO3 realizaci také 5 individuálních projektů systémových.

Přípravu a vyhlášení výzev doprovázelo nastavování metodického prostředí pro administraci projektů a příprava a aktualizace pravidel pro realizaci projektů. V roce 2016 byla vydána 2. verze Operačního manuálu OP VVV, 3. a 4. verze Pravidel pro žadatele a příjemce - obecná část a pro každou vyhlášenou výzvu Pravidla pro žadatele a příjemce - specifická část. Pro 4 výzvy vyhlášené v režimu zjednodušeného vykazování výdajů prostřednictvím jednotkových nákladů byla s Evropskou komisí projednána příslušná metodika vykazování výdajů a byla vydána Pravidla pro žadatele a příjemce zjednodušených projektů ve verzi 1 a 2. V roce 2016 byly ze strany příjemců podpory předloženy první žádosti o platbu. Celková výše schválených způsobilých výdajů vykázaných Řídicímu orgánu, činila 332 mil. Kč (EU podíl a národní spolufinancování). K 31. 12. 2016 byly ze strany Platebního a certifikačního orgánu Ministerstva financí (PCO) zaúčtovány a schváleny čtyři souhrnné žádosti o platbu v celkové výši 258 025 818,11 Kč, resp. 9 545 803,95 EUR (pouze EU podíl).

Velice intenzivní činnost vykazoval v roce 2016 Monitorovací výbor OP VVV, který se sešel celkem pětkrát, z toho jednou na dvoudenním zasedání. Na těchto zasedáních členové schvalovali výběrová kritéria pro jednotlivé vyhlášené výzvy, charty chystaných individuálních projektů systémových, Evaluační plán OP VVV a Roční komunikační plán Řídicího orgánu OP VVV. Kromě informací o postupu implementace programu, vyhodnocení Strategického realizačního plánu a naplňování předběžných podmínek byly též prezentovány informace o realizaci již schválených individuálních projektů systémových. Prostřednictvím elektronického projednávání "per rollam" byla schválena Výroční zpráva OP VVV za rok 2015. Na zářijovém jednání byl též schválen návrh revize textu OP VVV, který se zejména týkal doplnění chybějících výchozích a cílových hodnot některých indikátorů a formulační úpravy ve vazbě na novelu zákona č. 111/1998 o vysokých školách. Intenzivně probíhala též činnost

na 12 zasedáních Plánovací komise programu, na kterých byl s partnery projednáván jak Harmonogram výzev, tak i jejich zaměření a obsah. Podrobné informace o činnosti Monitorovacího výboru a Plánovacích komisí programu lze nalézt na webových stránkách MŠMT.

Věcně je OP VVV rozčleněn do 3 prioritních os (PO 1, 2 a 3).

PO1 je zaměřena na podporu výzkumu, infrastruktur pro vzdělávací účely a na podporu strategického řízení VaVa na národní úrovni. V roce 2016 byly vyhlášeny výzvy:

- Výzkumné infrastruktury (alokace 4 mld. Kč), podporující výzkumné a investiční aktivity výzkumných infrastruktur komplementárně k podpoře provozu výzkumných infrastruktur ze státního rozpočtu.
- Výzkumné infrastruktury pro vzdělávací účely - budování či modernizace (alokace 3,5 mld. Kč), pro podporu infrastrukturního a materiálního zajištění výuky. Je provázána s dalšími třemi výzvami PO2 směřujícími k podpoře studentů VŠ.
- Excelentní výzkum (alokace 6 mld. Kč), na podporu výzkumu, který napomůže efektivnímu využití výzkumných center a iniciuje dosažení mezinárodně konkurenceschopné kvality výzkumu.
- Strategické řízení VaVa na národní úrovni I (alokace 1,36 mld. Kč) pro podporu systému centralizovaného zpřístupňování elektronických informačních zdrojů pro VaV a řízení národní Strategie inteligentní specializace.

V roce 2016 byl ukončen výběr projektů výzev Teaming a Podpora excelentních výzkumných týmů, které byly vyhlášeny v roce 2015. U výzvy Podpora excelentních výzkumných týmů došlo z důvodu předložení řady kvalitních projektů k navýšení alokace.

V roce 2016 byla vyhlášena výzva Ministerstva pro místní rozvoj na předkládání strategií Integrovaných teritoriálních investic (ITI) a proběhlo hodnocení těchto strategií. Řídicí orgán v případech relevantních pro OP VVV posoudil soulad strategií ITI s cíli, zaměřením a podmínkami OP VVV. Ve druhém pololetí roku 2016 proběhlo sedm jednání se zástupci zprostředkujících subjektů k přípravě a nastavení výzev Dlouhodobá mezisektorová spolupráce pro ITI a Předaplikační výzkum pro ITI a jejich procesu hodnocení a hodnotících kritérií a také k procesu spolupráce s Řídicím orgánem. Výsledky těchto jednání byly promítnuty do návrhu veřejnoprávní smlouvy mezi Řídicím orgánem a zprostředkujícími subjekty ITI a do předmětných výzev a související dokumentace. Dále byla během uvedených jednání prodiskutována návaznost nastavení výzev nositelů ITI.

V rámci PO1 probíhá realizace dvou velkých fázovaných projektů *Extreme Light Infrastructure - Beam Lines (ELI)* a *Sustainable Energy (SUSEN)*.

Prioritní osa 2 je zaměřena na zkvalitnění vzdělávání a strategického řízení na vysokých školách, rozvoj lidských zdrojů pro výzkum a vývoj, včetně podpory výuky spojené s výzkumem, a na zlepšení infrastrukturních podmínek a otevřenost vzdělávání na vysokých školách. V roce 2016 byly vyhlášeny výzvy:

- Budování expertních kapacit - transfer technologií (alokace 450 mil. Kč + navýšení o 52 mil. Kč), zaměřená na zajištění vyhovujících expertních kapacit a podmínek pro transfer technologií z výzkumu do praxe.
- Rozvoj kapacit pro výzkum a vývoj (alokace 660 mil. Kč), zaměřená na rozvoj kapacit, znalostí a dovedností manažerských, výzkumných a dalších pracovníků výzkumných organizací za účelem zvýšení jejich odborné kapacity pro manažerské řízení výzkumných organizací i strategické řízení výzkumu a vývoje.
- Společně byly vyhlášeny výzvy ESF výzva pro vysoké školy (alokace 3,5 mld. Kč), která je zaměřena na studenty bakalářských a magisterských studijních programů a výzva Rozvoj výzkumně zaměřených studijních programů (alokace: 550 mil. Kč), která je zaměřena na studenty doktorských studijních programů. Uvedené výzvy byly současně komplementárně doplněny výzvami investičními - ERDF výzva pro vysoké školy (alokace 10 mld. Kč) a Výzkumné infrastruktury pro vzdělávací účely - budování či modernizace (PO 1), které se zaměřují na infrastrukturní zajištění výuky, přístrojové a materiálové vybavení.

V průběhu roku 2016 byly připravovány dvě výzvy týkající se Mezinárodních mobilit výzkumných pracovníků.

PO 2 je též zaměřena na podporu studentů se specifickými potřebami prostřednictvím dvou komplementárně se doplňujících výzev: ESF výzva pro vysoké školy - pro podporu účasti studentů se specifickými potřebami ze socioekonomicky znevýhodněných skupin a z etnických minorit na vysokoškolském vzdělávání a snížení studijní neúspěšnosti studentů a ERDF výzva pro vysoké školy - doplňková investiční podpora intervencí ESF prostřednictvím investic do infrastruktury a investičně náročného vybavení.

Prioritní osa 3 je zaměřena na vzdělávání k sociální integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, zvýšení kvality předškolního vzdělávání, rozvoj strategického řízení, zkvalitnění přípravy pedagogických pracovníků, zvyšování kvality vzdělávání a odborné přípravy. V roce 2016 bylo vyhlášeno 13 výzev, jejichž celková alokace činila 9 mld. Kč.

Centra kolegiální podpory a společenství praxe podporují výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol I, Rozvoj klíčových kompetencí v rámci oborových didaktik a výzva Gramotnosti. Systémové projekty zaměřené na podporu společného vzdělávání a odborného vzdělávání budou podporovány v rámci výzvy Individuální projekty systémové II.

S implementací společného vzdělávání pomohou školám aktivity vyhlášených výzev Podpora škol formou projektů zjednodušeného vykazování - Šablony pro MŠ a ZŠ I (výzva pro méně rozvinuté regiony a pro hl. město Praha), Podpora škol formou projektů zjednodušeného vykazování - Šablony pro SŠ a VOŠ I (výzva pro méně rozvinuté regiony a pro hl. město Praha). Na rozvoj digitálních dovedností je zaměřena výzva Implementace strategie digitálního vzdělávání I a na podporu budoucích pedagogických pracovníků výzva Pregraduální vzdělávání.

Podpora znevýhodněných dětí, žáků a studentů je průřezové téma PO3, děti a žáci ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí jsou primární cílovou skupinou investiční priority 3 "Socioekonomická integrace marginalizovaných skupin".

Na podporu inkluzivního vzdělávání cílí výzvy Inkluzivní vzdělávání, Inkluzivní vzdělávání pro KPSVL I a II, Gramotnosti, Podpora žáků se zdravotním postižením I (Implementace APIV), Podpora škol formou projektů zjednodušeného vykazování - Šablony pro MŠ a ZŠ I pro území hl. m. Prahy a mimo hl. m. Praha a Podpora škol formou projektů zjednodušeného vykazování - Šablony pro SŠ a VOŠ pro území hl. m. Prahy a mimo hl. m. Praha a též následující systémové projekty: Podpora krajského akčního plánování (P-KAP), Strategické řízení a plánování ve školách a v územích (SRP), Podpora kvalitních poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních zaměřených na podporu inkluze (KIPR), Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami (IKV/KPSVL) a Podpora práce učitelů (PPUČ).

PO 3 též podporuje vznik krajských a místních akčních plánů, které vznikají na principu širokého partnerství, a jejich cílem je zabývat se kvalitou vzdělávání a nacházet inovativní řešení s cílem zajištění udržitelnosti místní spolupráce do budoucna. Tento princip je podporován i ve výzvě Budování kapacit pro rozvoj škol I., Gramotnosti a Rozvoj klíčových kompetencí prostřednictvím oborových didaktik, kde vznikají centra kolegiální podpory a společenství praxe, v nichž se mají možnost učitelé setkávat, vyměňovat si zkušenosti a nacházet nové postupy, které aplikují ve výuce.

V rámci této prioritní osy jsou do implementace OP VVV zapojeny též Místní akční skupiny (MAS), které pracují formou komunitně vedeného místního rozvoje a poskytují podporu mateřským a základním školám pro uplatnění žádostí ve výzvě Podpora škol formou projektů zjednodušeného vykazování - Šablony pro MŠ a ZŠ I.

Tři tematické prioritní osy doplňuje prioritní osa 4, která je zaměřena na technickou pomoc, tj. podporu v oblasti přípravy, monitorování a administrativní a technické podpory (administrace, studie, analýzy, propagace, informační systémy, výměna zkušeností, odborná školení, hodnocení, audit a kontrolu), které jsou nezbytné pro účinnou implementaci OP VVV. V lednu 2016 byla vyhlášena první výzva pro technickou pomoc OP VVV, následně vstoupilo do realizace 10 projektů, ze kterých byly hrazeny výdaje na technickou pomoc OP VVV a též výdaje související s uzavíráním programů minulého operačního období, tedy Operačního programu Výzkum a Vývoj pro inovace (OP VaVpI) a Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK).

Princip rovných příležitostí a zákazu diskriminace, stejně tak jako princip rovnosti žen a mužů je v OP VVV uplatňován napříč všemi investičními prioritami. U výzev OP VVV a následně jednotlivých projektů OP VVV je dbáno a procesními kroky ošetřeno, aby nebyl podpořen žádný projekt, který by měl negativní dopad na tyto horizontální principy. Všechny podpořené projekty OP VVV jsou realizovány v souladu s principem rovných příležitostí, zákazu diskriminace a rovnosti žen a mužů. S cíleným zaměřením na naplňování principu rovných příležitostí a zákazu diskriminace jsou v OP VVV vyhlášovány výzvy v PO3. Projekty PO1 horizontální princip rovné příležitosti aktivně naplňují využitím možnosti nabízet zkrácené pracovní úvazky, čímž přispívají ke sladění pracovního a rodinného života a eliminují tak bariéry profesního rozvoje zejména vědkyň. Obdobně jako u projektů PO1 je princip rovných příležitostí naplňován projekty PO2, kde bude stejně jako u PO3 horizontální princip na podporu rovnosti žen a mužů a k předcházení diskriminaci naplňován cíleně, a to prostřednictvím plánované výzvy podpořené z PO2, která bude zaměřena na vyrovnávání hendikepů studentů se specifickými potřebami, ze socioekonomicky znevýhodněných skupin a z etnických minorit na vysokých školách.

V OP VVV je uplatňován zodpovědný přístup k udržitelnému rozvoji jak na úrovni Řídícího orgánu, tak i na úrovni realizátorů projektů. Řídící orgán přispívá k udržitelnému rozvoji prostřednictvím uplatňování elektronické komunikace, digitalizace dat a vyžadování minimálních zásad udržitelného rozvoje na úrovni každého podpořeného projektu. Udržitelný rozvoj je v OP VVV jedno z kritérií hodnocení, kterým se posuzuje vztah projektu zejména k environmentálnímu pilíři. Konkrétně jsou v tomto kritériu posuzovány návrhy vedoucí k omezování negativních vlivů na životní prostředí (minimalizace emisí hluku, emisí do ovzduší, kontaminace okolí apod.) či naopak vlivy projektu na zlepšení životního prostředí. Dále je zohledňován a hodnocen příspěvek projektu ke zvyšování povědomí o udržitelném rozvoji (zejména o environmentální problematice), k uvážlivému využívání přírodních zdrojů (ve vhodných případech) a přínos projektu k posilování sociálního a ekonomického pilíře udržitelnosti. Toto kritérium je vylučovací, tzn. z OP VVV není možné podpořit žádný projekt, který není v souladu s horizontálním principem - udržitelný rozvoj, anebo projekt, který má na něj negativní vliv.

V roce 2016 byly zahájeny první evaluační aktivity OP VVV, konkrétně Ověřovací studie prostředí pro realizaci intervencí prioritních os 1, 2 a 3 OP VVV a ověření relevance jejich specifických cílů a Průběžná evaluace implementace OP VVV. Analýza aktuálního stavu prostředí výzkumu a vývoje, vysokého školství a počátečního vzdělávání neodhalila žádné zásadní změny v relevantnosti vytyčených specifických cílů či rozvojových potřeb, které by vyžadovaly změnu textu Operačního programu. Veškeré programové indikátory PO1, PO2 a PO3 byly vyhodnoceny jako relevantní s ohledem na intervenční logiku a k aktuálnímu stavu prostředí. Věcný a finanční pokrok odpovídá ranému stavu realizace OP VVV. Byla identifikována dílčí rizika v oblasti naplňování cílových hodnot indikátorů a v oblasti naplnění výkonnostního rámce, na které by měl Řídící orgán reagovat průběžným vyhodnocením ukazatelů a následným vyhlášením relevantních výzev a urychlením procesu hodnocení projektových žádostí. Manažerská shrnutí Závěrečné zprávy Ověřovací studie zpracované na úrovni PO1, PO2 a PO3 a 1. Průběžné zprávy Průběžné evaluace implementace OP VVV jsou zveřejněna na webových stránkách MŠMT: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy-1/jednotlive-evaluace-a-jejich-vystupy> a v Knihovně evaluací: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Narodni-organ-pro-koordinaci/Evaluace/Knihovna-evaluaci>

V nastavení procesu přípravy a administrace prvních výzev nebyl identifikován žádný zásadní problém, který by znemožňoval průběžné vyhlásování výzev a administraci projektových žádostí. Mezi přetrvávající dílčí negativní faktory patří problematika funkčnosti informačního systému MS2014+. Na základě Usnesení vlády ČR č. 411 ze dne 11. 5. 2016 k Výroční zprávě o implementaci Dohody o partnerství v programovém období let 2014-2020 byl OP VVV zařazen mezi programy, na které Ministerstvo pro místní rozvoj aplikovalo tzv. zesílené řízení rizik. V září 2016 byl OP VVV na základě výsledku multikriteriální analýzy provedené Národním koordinačním orgánem Ministerstva pro místní rozvoj přeřazen z původní kategorie vysoce rizikových programů do kategorie středně rizikových programů. V roce 2016 probíhala intenzivní komunikační kampaň OP VVV, hlavními komunikačními nástroji byly:

- Přímá komunikace: 95 seminářů pro žadatele a příjemce (téměř 6000 účastníků), Konference Víze a cíle OP VVV v oblasti regionálního školství (22. 11. 2016), tematické veletrhy a konference (např. konference Řízení školy, veletrhy Gaudeamus, Absolvent a Schola Pragensis, Týden vědy a techniky nebo Den Evropy).
- Publikační aktivity: 4 vydání Newsletteru OP VVV, 15 různých letáků, 17 tiskových zpráv, 21 článků, brožura.
- Mediální kampaň: tištěná inzerce na téma společného vzdělávání (11. 4. - 15. 6. 2016: Deník ČR, Právo, Učitelské noviny), příprava 6 televizních spotů zaměřených na různé oblasti OP VVV pro realizaci TV kampaně na ČT1, Nově a Primě.

V prosinci 2016 bylo ze strany Evropské komise verifikováno naplnění poslední tematické předběžné podmínky OP VVV. Informace o plnění dalších dvou předběžných podmínek, týkající se OP VVV, byly zaslány Evropské komisi v listopadu 2016, k formální verifikaci ze strany Evropské komise došlo na začátku roku 2017, čímž byly pro OP VVV splněny všechny použitelné předběžné podmínky.

